

Conceptnotitie

Horen van verdachten en de OM SB

Inleiding

Uit de 0-meting en de regio-bijeenkomsten over de OM SB blijkt van een grote verscheidenheid aan wat men onder het begrip “horen” verstaat, met welke redenen dit gebeurt en hoe dit feitelijk gebeurt. De praktijk heeft dringend behoefte aan een heldere lijn met betrekking tot het horen als onderdeel bij de afweging tot oplegging van de OM SB. Deze lijn is er in beginsel, zie het SV kader. Deze notitie strekt ertoe om (met name) binnen het werkproces ZSM duidelijkheid te scheppen over het horen van de verdachte, zoals het omschreven is in het SV kader. Het SV kader OM SB houdt heel kort samengevat het volgende in: Hoofdregel: niet horen, tenzij

Welk doel dient het “Horen”?

Volgens het SV kader dient het horen van een verdachte plaats te vinden als er een strafvorderlijke reden is, dat zijn:

- A. De wettelijke hoorplicht;
- B. De noodzaak om tot een zorgvuldige schuldvaststelling te komen (bewijsvragen);
- C. De noodzaak om tot een zorgvuldige strafoplegging te komen.

Ad A. De wettelijke hoorplicht

In een aantal gevallen is er sprake van een hoorplicht:

Overzicht minimale eisen uit wet, besluit en aanwijzing (bron SV kader)

Vorbereiding en hoorplicht:

- Bij taakstraf, OBM of gedragsaanwijzing: hoorplicht en bereidverklaring verdachte.
 - Wijzen op mogelijkheid toevoeging raadsman.
 - Horen moet door officier, behalve bij taakstraf tot max. 120 uur dan mag de bevoegdheid ook gemandateerd worden.
 - Bij geldboete en SVM:
 - Natuurlijke personen: vanaf € 2000 horen met raadsman, altijd door officier.
 - Rechtspersonen (economische delicten): vanaf € 10.000 horen met raadsman, altijd door officier.
 - Bij aanwijzing tot ontneming voordeel en tot storting geldsom:
 - Natuurlijke personen: vanaf € 2000 horen, altijd door officier.
 - Rechtspersonen (economische delicten): vanaf € 10.000 horen, altijd door officier.
 - Hoorplicht: kan telefonisch, kan niet van worden afgezien, wordt verslag van opgemaakt.
 - Minderjarige verdachte: verdachte en ouders op OM-zitting uitnodigen, raadsman toevoegen bij taakstraf
- van meer dan 20 uur of geldboete van meer dan € 115.
- Zwijgrecht, cautie, recht op tolk en identificatieplicht van toepassing.

Ad B. Noodzaak voor zorgvuldige schuldvaststelling

Vooropstaat dat de politie een verdachte en een strafzaak aanbiedt die gereed is om afgedaan te worden. Aangifte, verklaringen van getuigen en verdachte, overige bewijsmiddelen, slachtofferinfo, beslaginfo, zijn allemaal aanwezig. Toch kan er behoefte bestaan aan het horen van de verdachte, al dan niet met raadsman.

(bron SV kader) Het karakter van de strafbeschikking is naar zijn aard niet consensueel. Dat neemt niet weg dat het uitvaardigen van de strafbeschikking dient te worden afgestemd op verdachtes situatie en dat vanuit die optiek de verdachte kan en soms moet worden betrokken om de schuldvraag goed te kunnen beantwoorden en een passende sanctie te kunnen bepalen. In plaats van consensus of instemmen, verdient het de voorkeur te spreken over afstemmen. Het ontbreken van schuld is vanzelfsprekend reden om een strafbeschikking achterwege te laten. Dat verdachte niet instemt met de schuldvaststelling is dat niet. Het verhoor dient op het vlak van de feiten dan ook gericht te zijn op waarheidsvinding, niet op het zoeken van consensus.

Ad C. Noodzaak voor zorgvuldige strafoplegging

Vooropstaat dat de politie een verdachte en een strafzaak aanbiedt die gereed is om afgedaan te worden. Daaronder begrepen is de informatie die nodig is om te komen tot een zorgvuldige strafoplegging.

(bron SV kader) Waarop het verhoor op het vlak van de sancties (en in de gevallen waarin geen hoorplicht bestaat de vraag of moet worden gehoord) gericht dient te zijn is afhankelijk van de sanctie. Dat geldt in gelijke zin voor wat de reden kan zijn van een strafbeschikking af te zien. Bij geldboetes (hoog en laag) is het kunnen voldoen het richtpunt voor het verhoor en dient een strafbeschikking achterwege te blijven wanneer dat niet het geval is. Bij een OBM, een taakstraf of een gedragsaanwijzing is het niet kunnen en willen voldoen het richtpunt en dient een strafbeschikking achterwege te blijven indien daarvan geen sprake is.

Wat gaan we nu doen in het ZSM proces met het voorgaande?

- Uitgangspunt bij het opleggen van een OM SB is: niet horen, tenzij ...
- Als het horen van een verdachte aan de orde is, vindt dat plaats voor het nemen van de vervolgingsbeslissing (oplegging OM SB of beoordelen van verzet).
- Op basis van de wettelijke hoorplichten wordt altijd gehoord (zie hiervoor onder A.). Ook altijd verslag maken en in dossier voegen.
- Als verhoor verdachte nodig is voor waarheidsvinding: doen! (zie hiervoor onder B.). Dus ook horen als de door de politie aangeboden zaak vragen openlaat als het gaat om het bewijs.
- Als verhoor nodig is voor zorgvuldige strafoplegging: doen! (zie hiervoor onder C.). Dus ook horen als het sociale verhoor van de politie lacunes vertoont of vragen oproept. Dit past goed bij de maatwerk-gedachte die ook binnen ZSM leidt tot op alle omstandigheden van de zaak afgestemde afdoeningen.
- Een verdachte kan in uitzonderingsgevallen in de gelegenheid gesteld worden om zijn wens om gehoord te worden kenbaar te maken. Bij herbeoordeling zaak kan actief contact met

verdachte opgenomen worden om hem te horen om argumentatie van verdachte van verzet in beeld te krijgen.

- Het horen van de verdachte, al dan niet met bijstand van een advocaat, is afgezien van de onder ad C. genoemde gevallen, niet afhankelijk van de wil van de verdachte. Het gaat niet om diens instemming, maar om afstemming.
- Het horen van de verdachte kan op verschillende manieren uitgevoerd worden: fysiek, met camera, via telehoren, via de telefoon, kortom met alle mogelijke middelen waarbij het vast gesteld wordt dat er daadwerkelijk contact met de verdachte is. Het kan plaatsvinden per zaak, maar ook in de vorm van OM zittingen.
- Het horen vindt plaats in een voor de verdachte begrijpelijke taal, en met een tolk indien het een niet een cf Nederlands recht gerechtelijke taal is.
- Van het verhoor wordt verslag opgemaakt door de OMer die het verhoor verricht heeft, en dat verslag wordt in het dossier gevoegd.
- Het horen vindt plaats door de officier van justitie, danwel als dat door de wet, besluit en aanwijzing niet uitgesloten is, door een gemandateerde medewerker (bijvoorbeeld de assistent OvJ).
-

En wat doen we nu niet (meer)?

- Horen gericht op consensus, behoudens de verplichte verhoren.
- Instemmings-, of vergelijkbare verhoren zonder te zijn gericht op een vervolgingsbeslissing, houden.

Wat hebben we nodig om zo te kunnen werken?

- Van de politie: aanlevering van zaken met aangifte/constatering en bewijsmiddelen ten behoeve van de waarheidsvinding m.b.t. het strafbare handelen of nalaten. Op basis hiervan dient de zorgvuldige schuldvaststelling plaats te kunnen vinden. NB Dit is nu ook al een harde entree eis voor ZSM.
- Van de politie: voldoende informatie over de verdachte om tot zorgvuldige strafoplegging te kunnen komen. NB dit is nog geen harde entree eis, maar moet het wel worden. Specificatie van “voldoende” moet gemaakt worden.
- Binnen het programma: overeenstemming over het voorgaande, en afstemming met het College (besluitvorming lijkt niet nodig, gelet op het al afgeprocedeerde SV kader OM SB, dat gevolg wordt).

- Van het hele OM: draagvlak om het zo te doen. De vraag is of en hoe we dat nu nog weer een keer moeten organiseren. Mijn voorkeur is om het via de ruitgesprekken in te slijpen, en zo naar uniformiteit te streven.
- Van de regio parketten: zo handelen!

Wat betekent voorgaande voor CVOM en FP:

Deze parketten kennen of een ander ZSM proces of geen ZSM proces. Zij kunnen zoveel mogelijk handelen binnen het de lijnen van het voorgaande. Mochten er verschillen zijn, bijvoorbeeld bij de mandatering voor het verhoor, dan dienen deze expliciet benoemd te zijn. Binnen deze parketten zal uniformiteit van handelen bij het opleggen van de OM SB en afhandelen van het verzet geborgd dienen te zijn.

10-4-17